

Oslo, den 9. desember 1940.

100669

Til

Fylkesmennene,
Arbeidskontorene,
Ombudsmenn for arbeidsformidlingen.

VERVING OG FORMIDLING AV NORSKE ARBEIDERE TIL TYSKLAND.

Med de henværende tyske myndigheter er truffet avtale om verving og formidling av norske arbeidere til Tyskland etter nærmere oppdrag fra Riksarbeidsministeriet i Berlin.

En legger ved et særtrykk av "Bestemmelser om formidling av norske arbeidere til Tyskland", som arbeidsformidlingens tjenestemenn må gjøre seg nøye kjent med, slik at de kan gi rettleiing til alle arbeidssøkere som ber om det.

Disse bestemmelser må dog ikke under noen omstendighet bli publisert, hverken i sin helhet eller delvis.

I særskilt omslag sender en dessuten dette materiell til bruk ved vervings- og formidlingsarbeidet:

- a) Plakat til oppslag.
- b) Alminnelige regler for den som tar arbeid i Tyskland (til oppslag og utdeling).
- c) Legesærklæringsformular.
- d) Kartotekblad.

Verving.

Gjennom kringkastingen og ved artikler i dagspressen er det i disse dager offentliggjort at norske arbeidere som vil ta arbeid i Tyskland kan melde seg til arbeidsformidlingen på bostedet og der få nærmere opplysning om vilkår m.v.

Arbeidsformidlingen må straks slå opp i sine lokaler den utsendte plakat (a) og de alminnelige regler (b) samt på et iøynefallende sted på en enkel og letlest måte opplyse om hvilke arbeidsplasser i Tyskland det er høve til å søke om, f. eks. slik:

I dag: Forskallingsnekkere til Tyskland.

Om arten av arbeidet, lønsvilkårene og arbeidsplassen m.v. vil det i hvert enkelt tilfelle bli gitt særskilt melding og instruksjon i samsvarende med oppdrag fra Riksarbeidsministeriet i Berlin.

I oppdraget er lønnen oppgitt i RM., ofte med et tillegg for arbeidsytelse (Leistungszulage), som er beregnet slik at enhver alminnelig dyktig arbeider skal kunne oppnå det.

En gjør i dette sammenheng merksam på at de samlede fradrag i lønnen som følge av trygdeavgift og skatter m.v. varierer fra 10-20 pst. av de samlede inntekter, minst for en forsørger med flere barn, mest for en ungkar i et særlig godt betalt arbeid.

Melding om slike oppdrag vil foreløpig bare gå ut til de byer der arbeidsløsheten er størst, men arbeidsløse fra andre steder kan søke på plassene gjennom den stedlige arbeidsformidling og fylkeskontoret.

Samtidig med oppslag i arbeidsformidlingens lokaler bør det bli sørget for at Vervingsplakaten (a) blir delt ut og slått opp andre steder der kan bli sett av flest mulig (f.eks. jernbanenes ventrom).

De alminnelige regler (b) kan også slås opp i andre lokaler som måtte egne seg til det.

Formidling.

Når det melder seg søkere til arbeid til Tyskland må arbeidsformidlingens tjenestemenn bringe på det rene om vedkommende er:

- 1) arbeidsfær og
- 2) dugelig til det arbeid som det i hvert enkelt tilfelle er tale om.

Hvis søkeren ikke er arbeidsløs, bør han i alminnelighet ikke komme i betraktning medmindre det er ledighet i vedkommendes yrke, eller liten utsikt til full sysselsetting. I tvilstilfelle bør forholdet bli nærmere undersøkt gjennom fylkesmannens avd. arbeidstiltak (eventuelt direktoratet), slik at det ikke blir sendt ut arbeidere som det er eller blir ukonkurransedyktig for i Norge i de nærmeste måneder.

Hvis søkeren erklærer at han kroppslig sett er fullt arbeidsfær og arbeidsformidlingens tjenestemenn etter det som foreligger mener at søkeren er dugelig til det arbeid det gjelder, og at han er en bra, ordentlig og arbeidsvillig person som har vist stadighet i sitt arbeid, skal han gjøres nærmere kjent med vilkårene for tilsetting og de økonomiske forpliktelser som følger med, og hvis han er enig i betingelsene må han egenhendi underskrive en erklæring om det (jfr. kartotekbladet).

Arbeidskontorer (eller ombudsmenn) som ikke har fått særlig oppdrag om å tilvise arbeidere til Tyskland, må sendes melding til fylkesmannen, avd. arbeidstiltak, om den eller dem som søker arbeid i Tyskland, med nærmere opplysning om hva slags arbeid vedkommende er skikket for. For de arbeidere som det kan skaffes plass, til, vil det da bli gitt oppdrag om tilvisning.

3
 Før søkeren endelig blir tilvist arbeid i Tyskland, må han undersøkes av lege. Arbeidsformidlingen sender derfor arbeideren til en lege så snart arbeideren ved sin underskrift på kartoteket har vist at han er villig til å oferta i Tyskland. Hvis ikke søkeren har grunner føt å gå til en bestemt lege skriver formidlingen ut rekvisisjon til en lege utpekt av Trygdekassen på st det. Legeundersøkelsen bør ordnes etter konferanse med vedkommende lege (eller legar), slik at disse undersøkelser om mulig kan bli foretatt gruppevis til tider som legen bestemmer.

Til legeerklæring brukes en formular som arbeidsformidlingen må utfylle med nøyaktig navn, adresse og fødselsdata til den person som skal undersøkes. For disse legeundersøkelser kan betales opp til kr. 4,- pr. undersøkelse. Legenes godtgjørelse utredes av det stedlige arbeidsløshetsfond ved innsending av rekvisisjonene.

Når søkeren kommer tilbake fra legen, leverer han legeerklæring til formidlingen som oppbevarer erklæringen. Er denne erklæring i samsvær med formularet, må arbeidsformidlingen med skrivemaskin fylle ut kartotekblad (d) i fem likelydende eksemplarer med de nødvendige personalia. Riktigheten av de opplysninger som her gis skal være nøye kontrollert og erklæring herom gis på skjemaet.

Øverst til høyre på skjemaet står: "Nr.....". Her må det føres på det oppdrags - nr. som står på samme plass på oppdraget. Det er av særlig betydning at dette nr. er påført - og riktig!

Skjemaets tekst sier for øvrig hva det skal gis opplysning om.

Det ene eksemplar blir beroende hos den stedlige arbeidsformidling. De øvrige eksemplarer sendes straks til direktoratet for arbeidformidlingen gjennom fylket, avd. "arbeidstiltak", som må avgjøre om tilvisningen blir å godkjenne eller ikke. Hvis den godkjennes sendes de 4 eksemplarer videre til direktoratet, som så melder tilbake om dagen for fellestransporten m.v.

Samtidig med oversendingen til direktoratet sender fylkesmannen melding til de stedlige formidlingsorganer i fylket om godkjenning (eventuelt med særlig oppgave over de tilvisninger som ikke er godkjent).
 Pass.

Når den stedlige arbeidsformidling får melding fra fylkesmannen om godkjenning godkjent tilvisning av arbeidere til Tyskland, må vedkommende arbeidere straks underrettes og pålegges å vende seg til politiet for å få reisepass. Arbeidstakere som reiser til Tyskland for å overta tilvist arbeid vil få pass uten å erlegge vanlig gebyr når de har rekvisisjon fra arbeidsformidlingen.

Hver enkelt av de tilviste arbeidere må straks vende seg til hjemstedets politi (på landet lensmannen) medbringende 2 (helst 3 eller flere) gode fotografier.

Reisepass utstedes bare av politikamrene, men ved straks å

vende seg til lensmannen på stedet vil arbeidstakere fra landet trolig få utvirket at lensmennene sender inn til sine respektive politikamre de nødvendige opplysninger for passutstedelse (ledsaget av fotografi) og at passet deretter blir sendt lensmannen for å underskrives av passinnehaveren, slik at de pass-søkende blir spart for tidsspill og kostbare reiser.

Etvis denne eller en annen praktisk ordning ikke lar seg arrangere, må direktoratet straks underrettes. Passet bør gjelde for 2 - to - år.

Ved rekvisisjon av pass bør arbeidsformidlingen be vedkommende politikammer (eller lensmann) om å sende passene til formidlingen så snart passinnehaveren egenhendig har skrevet sine navn i dem. Passene må deretter snarest mulig sendes inn til direktoratet, da det trolig må utstedes kollektivpass for visering.

Utstyr for reisen.

Som nevnt i bestemmelsene skal hver arbeider være utstyrt med to arbeidsdresser, vinterundertøy, to par arbeidsstøvler og om mulig også et ullteppe. Den stedlige arbeidsformidling må forvise seg om at hver mann som skal reise har slikt utstyr, og må i tilfelle sørge for at mangelfullt utstyr blir komplettert i god tid før reisen. Utgiftene hertil må søkes dekket ved kommunal bevilgning (til lån) hvis de nødvendige klær, skå osv. ikke kan skaffes på annen måte.

De som må reise lengre vei for å komme til samløstet i Oslo bør dessuten ha med niste for denne reise. (Vellesreisen fra Oslo blir det sørget for nødvendig forpleining til de reisende når den tyske grense, og der blir det utbetalt et forskudd på 5 RM. til mindre utgifter.)

Arbeidstakerne bør bli gjort merksam på at det kan bli en ventetid i Oslo og at det ikke blir mat å få før toget er underveis fra Oslo.

Innkalling til framøte for avreise.

Den stedlige arbeidsformidling som har tilvist norske arbeidkere arbeid i Tyskland, må sørge for å gjøre alt klart på kort varsel å kalle sammen de tilviste arbeidere til framøte for avreise ved jernbane-, buss- eller dampskipstoppested. Arbeidsformidlingens tjenestemenn må på forhånd - eventuelt i samråd med fylkesmannen - legge plan for samlingen på stedet, møtetid og -sted, slik at de reisende kan nå fram til hovedsamløstet i Oslo til den tid som blir fastsatt. Vellesreisetogene vil trolig gå ut fra Oslo kl. 14.00, men før den tid må det holdes mønstring over folkene, med navneopprop etter de innkomne lister over reisedeltakerne, og det skal også sørges for transittvisum for reisen gjennom Sverige. De som kommer fra distrikter utenfor Oslo-området, må derfor være i Oslo så tidlig på dagen at dette kan bli ordnet - i hvert fall ikke senere enn kl. 12.00.

Det vil såvidt mulig bli gitt nærmere opplysning om dette senere, men det er av betydning at det fra først av blir regnet med et visst spillerom her.

Hjelp til den hjemmeværende familie, hjemsending av sparepenger m.v.

Arbeidsformidlingens tjenestemenn må sørge for at de som reiser gir fullmakt til den eller de av den hjemmeværende familie som skal ta imot og kvittere for underholdningsbidrag og hjemsendte sparepenger, slik at det ikke oppstår vansker av feiltagelser på dette punkt.

Det vil bli høve til å sende f.eks. hver 14 dag mindre pakker fra Norge til Tyskland, f.eks. etterglepte kbar eller pakker med "hilsener" i form av ost og hermetikk eller liknende. Derom vil det bli gitt underretning senere.

Sosialdepartementets sjef har fremholdt at nordmenn vil ha stor nytte av et slikt arbeidsopphold i utlandet, ikke bare fordi den arbeidsløse der får arbeid og tjener så meget at han endog kan sende penger hjem til Norge, men fordi den norske arbeider der vil lære andre arbeidsforhold og andre mennesker og kultureforhold å kjenne.

De tyske myndigheter legger betydelig vekt på at de arbeidsløse som ikke på annen måte kan få arbeid nytter dette høve til å få arbeid, og direktoratet må derfor inntrengende henstille til formidlingens tjenestemenn at disse på beste måte effektivt søker å virke til at arbeidsløsheten på denne måte blir redusert så meget som mulig.

JOHAN HVIDSTEN

E. Jackbo.